

היום נלמד בעזרת ה':

שבת דף נז

פרק שישי: משנה: במה (= באיזה תכשיטים) אשה יוצאת בשבת?

מִן הַתּוֹרָה אֲסוּר לְהוֹצִיא מֵרֶשֶׁת לְרֶשֶׁת אוּ לְהַעֲבִיר ד' אֲמוֹת בְּרֶה"ר דְּבָרִים הַמוֹגְדָרִים כ'מִשָּׂא', אֲבָל מוֹתֵר לְהוֹצִיא בְּגָדִים אוּ תְכָשִׁיטִים שְׁלוּבֶשֶׂם בְּדֶרֶךְ מַלְבוּשׁ. חֲכָמִים גָּזְרוּ שֶׁאִשָּׁה לֹא תֵצֵא עִם תְּכָשִׁיטִים מְסוּיָמִים בַּשַּׁבָּת (וּאֶפִּילוּ בְּדֶרֶךְ מַלְבוּשׁ), שְׁמָא תִשְׁלֹף אוֹתָם וְתִשְׁכַּח שֶׁהֵם בִּידָה וְתַעֲבִירָם ד' אֲמוֹת בְּרֶה"ר. בְּנוֹסֶף, יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁחֲכָמִים גָּזְרוּ שֶׁלֹּא לְצִאת בָּהֶם אֶפִּילוּ לְחַצֵּר (רִש"י מְבַאֵר שֶׁהַאיִסוּר לְצִאת בָּהֶם לְרֶה"ר אוּ לְחַצֵּר זֶז גָּזְרָה אַחַת - שֶׁגָּזְרוּ שֶׁאִשָּׁה לֹא תִתְקַשֵּׁט בָּהֶם בַּשַּׁבָּת, חוּץ מִדְּבָרִים שֶׁהִתִּירוּ לָהּ לְהִתְקַשֵּׁט כְּדִי שֶׁלֹּא תִתְגַּנֶּה עַל בַּעֲלָהּ).

לֹא תֵצֵא אִשָּׁה בְּחוּטֵי צֶמֶר אוּ בְחוּטֵי פֶשֶׁתִּין אוּ בְרַצְעוֹת שֶׁהֵיא קוֹלַעַת אוֹתָם בְּרֶאשָׁה, וְלֹא תִטְבּוֹל בָּהֶם (= מִשּׁוֹם חֲצִיצָה) עַד שֶׁתִּרְפֵּם (= שִׁיחִיו רְפוּיִים וַיִּכְנָסוּ בָּהֶם הַמַּיִם). וְלֹא תֵצֵא בְּטוֹטְפֵת אוּ בְסֶרְבִּיטִין (= יוֹאֵר בְּגֵמְרָא) אִם אֵינָם תְּפוּרִים עִם הַסַּבְכָּה, כְּלוּמֵר כְּשֶׁאֵינָן תְּפוּרִים בְּכוּבַע שְׁבֵרֶאשָׁה, שֶׁאֵז יֵשׁ חֶשֶׁשׁ שְׁמָא הֵיא תִשְׁלֹף אוֹתָם לְהִרְאוֹת לְחִבְרוֹתֶיהָ וְתַעֲבִירָם ד' אֲמוֹת בְּרֶה"ר. אֲבָל אִם הֵם תְּפוּרִים בְּסַבְכָּה מוֹתֵר לָהּ לְצִאת בָּהֶם, מִשּׁוֹם שֶׁהֵיא לֹא תִשְׁלֹף אֶת הַסַּבְכָּה וְתַגְלָה אֶת שַׁעֲרוֹת רֶאשָׁהּ. בְּכַל הַנ"ל אֲסוּר לָהּ לְצִאת אֶף לְחַצֵּר, שְׁמָא תוֹצִיאֵם לְרֶה"ר.

וְלֹא תֵצֵא בְּכַבּוּל (= יוֹאֵר בְּגֵמְרָא) לְרֶה"ר, אֲבָל לְחַצֵּר מוֹתֵר, שֶׁלֹּא תִתְגַּנֶּה עַל בַּעֲלָהּ. וְלֹא בַעֲיָר שֶׁל זֶהָב (= תְּכָשִׁיט הַמְּחוּבֵּר לְבַגַּד וּמַצּוּיָר בּוֹ אֶת הָעִיר יְרוּשָׁלַיִם), וְלֹא בְקַטְלָא (= יוֹאֵר בְּגֵמְרָא), וְלֹא בְנִזְמִים שְׁבֵאֶף, וְלֹא בְטַבְעֵת שֶׁאֵינָן לָהּ חוֹתָם (= שֶׁעֲשׂוּיָה לְנוּי, וְאִם יֵשׁ לָהּ חוֹתָם הֵיא 'מִשָּׂא' וְאֲסוּר לְצִאת בָּהּ מִן הַתּוֹרָה), וְלֹא בְמַחַט שֶׁאֵינָה נְקוּבָה (= שֶׁעֲשׂוּיָה לְנוּי, וְאִם הֵיא נְקוּבָה הֵיא 'מִשָּׂא' וְאֲסוּר לְצִאת בָּהּ מִן הַתּוֹרָה). וְאִם יֵצֵאֵה בְּכַל הַנ"ל אֵינָה חַיִּיבַת חֻטָּאת, מִשּׁוֹם שֶׁמִּן הַתּוֹרָה הֵם תְּכָשִׁיט וּמוֹתֵר לְצִאת בָּהֶם, וְחֲכָמִים גָּזְרוּ שֶׁלֹּא תֵצֵא בָּהֶם, כְּנ"ל.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

גמרא: מדוע כתבה המשנה דיני טבילה יחד עם הלכות שבת? אלא שהטעם שלא תצא בשבת בחוטי צמר ובחוטי פשתן וברצועות הוא מפני שאסור לה לטבול בהם (ביום חול) עד שתרפה אותם כדי שלא יחצצו, ומשום כך לא תצא בהם בשבת, שמא תזדמן לה טבילה של מצוה בשבת והיא תרפה אותם כדי שלא יחצצו, וחששו חז"ל שמא היא תסירם לגמרי ותעבירם ד' אמות ברה"ר.

תיכי חלילתא: שרשראות של חוטים חלולים וארוגים הקלועים בשערה. אמר רב הונא בנו של רבי יהושע: מותר לה לצאת בזה, משום שעל אריג לא גזרו כיון שהוא אינו חוצץ בטבילה ואין חשש שהיא תסיר אותו. ויש אומרים שהוא אמר שהוא ראה את אחיותיו שאינן מקפידות להסיר את החוטים הנ"ל כשהן רוחצות להנאתן, וא"כ מוכח שהמים נכנסים בהם והם אינם חוצצים ואין צורך להסירם בשעת הטבילה, ולכן מותר לצאת בהם בשבת.

ההבדל בין שתי הלשונות הנ"ל הוא כשהחוטים מטונפים בטיט: ללשון הראשון "שעל אריג לא גזרו" - מותר לה לצאת בהם, שהרי הוא אריג. וללשון השני שמותר לצאת בהם משום שהן לא מקפידות להסירן בטבילה - אסור לה לצאת בהם, כיון שהיא תקפיד להסירם בשעת הטבילה כדי שגופה לא יתלכלך מהטיט הנימוח במים.

רך על גבי קשה וכו': אם צמר (שהוא רך) המונח על גבי שיער הראש (שהוא קשה) הרי הוא חוצץ, א"כ צמר המונח על הבשר (שגם הוא רך) בוודאי שהוא חוצץ, משום שרך על גבי רך הוא מהודק יותר מרך על גבי קשה.

קשה על גבי קשה וכו': אם פשתן (שהוא קשה) המונח על גבי שיער הראש (שהוא קשה) הרי הוא חוצץ, א"כ פשתן המונח על הבשר (שהוא רך) בוודאי שהוא חוצץ, משום שקשה על גבי רך הוא מהודק יותר מקשה על גבי קשה.

קטלא: בגד שהיא קושרת לצוארה כדי שלא יפול מה שהיא אוכלת על בגדיה. ודרך האשה לקושרו בחוזק כדי שתראה בעל בשר, ואסור לה לצאת בזה בשבת משום שהיא צריכה להסירם בשעת טבילה. (הקשירה בחוזק לא מזיקה לה, משום שיש לקטלא רצועות רחבות).

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

לא תצא בטוטפת: לדעת רב יוסף זהו קשר שעושים לרפואה ותולים אותו בצואר. לדעת אב"י מותר לצאת בקשר כזה משום שדינו כקמיע מומחה, אלא זהו אפוזיינו (= תכשיט של זהב המונח על המצח).

ולא תצא בכבול: רבי ינאי מסתפק האם כבול זהו 'כבלא דעבדא', כלומר חותם שעושים לעבד (ושפחה) בכסותו לסימן שהוא עבד, אבל מותר לה לצאת בכיפה של צמר משום שאין חשש שהיא תסירנו ותגלה את שערותיה. או שכבול זהו כיפה של צמר, ואסור לה לצאת בו משום שהיא יכולה לשלוף אותו מתחת לסבכה באופן שלא יתגלו שערותיה, וכל שכן שאסור לה לצאת בכבלא דעבדא שיש חשש שהיא תסירנו כדי שלא ידעו שהיא שפחה.

איסטמא / בזיוני: 'כליא פרוחי', כלומר מצנפת קטנה שהיא אוגדת בה את השערות הקטנות שיוצאות מתחת לכיסוי-ראש שלה.

שלשה דברים נאמרו באיסטמא: 1. אין בה משום כלאים (= שעטנז), משום שהאיסור הוא רק בבגד העשוי מחוטים טוויים, והאיסטמא עשויה מלָבָד (= צמר ופשתן כבושים).
2. אינה נטמאת בנגעי בגדים, משום שנגעים נוהגים רק בבגד טווי, כנ"ל. **3.** ואין יוצאים בה לרה"ר בשבת, שחששו שהיא תסירם להראותם לחברותיה. **רבי שמעון מוסיף דבר רביעי:** אין בזה משום גזירת 'עטרות כלות', כלומר שגזרו חז"ל לאחר חורבן בית המקדש שלא תצא כלה בעטרה שבראשה.

